

บทที่ ๑

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันคนไทยกำลังประสบกับปัญหาวิกฤตทางสังคมและวัฒนธรรม ต้องเผชิญกับปัญหาหลากหลาย นับตั้งแต่ช่วงการปฏิวัติทางการเมือง เมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๙ เป็นต้นมา ปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง ได้ทวีความรุนแรงมากขึ้น โรงงานอุตสาหกรรมหลายแห่งต้องปิดกิจการ ผู้ใช้แรงงานตกงาน ผู้คนในสังคมเริ่มใช้ชีวิตแบบไม่พึ่งพากันเหมือนแต่ก่อน ขาดคุณธรรมจริยธรรม มักกระทำความเลวลงไปโดยขาดสติ กิดใคร่ครองใคร่ครอง ทำให้เกิดการตัดสินใจที่ผิดพลาด ดังปรากฏเป็นข่าวตามหน้าหนังสือพิมพ์อยู่เป็นประจำ ทั้งข่าวอาชญากรรม การฆ่าตัวตาย

เหตุผลที่ผู้คนมักตัดสินใจเช่นนี้เนื่องจากต้องประสบกับปัญหาในชีวิตและหาทางออกไม่ได้ ขาดที่พึ่งทางจิตใจ ขาดสติและไม่อาจใช้ปัญญาแก้ไขปัญหาให้ลุล่วงไปด้วยดี ซึ่งสาเหตุสำคัญนั้นผู้คนมักจะใช้ชีวิตอยู่ห่างไกลวัดมากขึ้นจึงไม่มีหลักธรรมยึดเหนี่ยวจิตใจในการดำเนินชีวิต

กรณีที่คุณไม่ใส่ใจเรื่องธรรมะในการครองเรือนหรือดำเนินชีวิตนั้น อาจเป็นเพราะคนส่วนใหญ่เข้าไม่ถึงแก่นที่แท้จริงของศาสนา ขาดปัญญาในการคิดใคร่ครองใคร่ครอง หนังสือธรรมะที่ออกมาสู่สังคมก็อ่านเข้าใจยาก จึงไม่ได้รับความสนใจจากผู้อ่านเท่าที่ควร ภาพลักษณ์ของหนังสือธรรมะจึงเป็นเพียงหนังสือศักดิ์สิทธิ์ เข้ม ขลัง มีวงศ์พหุถ้อยคำคาถาที่ยากต่อการเข้าใจอย่างถ่องแท้ ผู้คนที่นิยมอ่านหนังสือธรรมะจึงมักเป็นคนวัยชราและผู้ที่ประสบปัญหาชีวิต

นอกจากนี้ยังมีผู้คนจำนวนมากที่ประสบปัญหาชีวิต โดยไม่หันไปพึ่งพระพุทธศาสนา อาจจะเป็นเพราะพระสงฆ์จำนวนหนึ่งที่ประพฤติตนไม่เหมาะสม ทำตนไม่เป็นที่เคารพนับถือศรัทธา มักปรากฏเป็นข่าวในทางเสื่อมเสียอยู่เนือง ๆ แต่อย่างไรก็ดีพระสงฆ์ส่วนมากที่ยังประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม ใช้ศักยภาพช่วยทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาให้คงอยู่ อีกทั้งเป็นผู้เผยแผ่พระพุทธศาสนาอย่างต่อเนื่อง จนเป็นที่พึ่งทางใจได้ เช่น พระธรรมโกศาจารย์ หรือ ท่านพุทธทาสภิกขุ พระพรหมมิ่งคลาจารย์ หรือ หลวงพ่อปัญญานันทภิกขุ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) พระพิศาลธรรมพาที หรือ

หลวงพ่พระพยอม กัลยาโณ พระมหาวุฒิชัย หรือ ว.วชิรเมธี พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต เป็นต้น

ผู้วิจัยมีโอกาสได้ศึกษาธรรมะหลากหลายรูปแบบ โดยเฉพาะกระบวนการสื่อสารธรรมะของพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต จากการอ่านหนังสือธรรมะและฟังจากแผ่นวีซีดี รวมไปถึงฟังการบรรยายธรรมะตามสื่อโทรทัศน์ ซึ่งพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต กำลังได้รับความนิยมได้ไปบรรยายธรรมะตามรายการที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์หลายครั้ง

อาจกล่าวได้ว่า พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต เป็นพระภิกษุนักเทศน์คลื่นลูกใหม่ที่ทำให้ธรรมะสามารถสวนกระแสแห่งกิเลส แผ่ขยายเข้าไปในจิตสำนึกของพุทธศาสนิกชนหลายวัยได้อย่างน่าอัศจรรย์ ด้วยการใช่วัตถุคิดจากสื่อที่ทันสมัยประกอบกับความสามารถพิเศษในการนำเสนอเรื่องที่ชวนสนใจจากผู้ฟัง โดยมีความมุ่งมั่นในการส่งธรรมะโดยตรงถึงผู้ฟังมากกว่า ๘ ปี โดยใช้ชื่อการแสดงธรรมะให้เป็นที่รู้จักกันว่า “ธรรมะเคลิเวอร์” หมายถึงการแสดงธรรมะอย่างมีเป้าหมายและมีคุณค่า สามารถรับฟังได้ทุกเพศทุกวัย ทุกที่ และทุกเวลา

อนึ่งกลวิธีในการนำเสนอธรรมะของพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโตนั้นไม่เน้นภาษาบาลีแต่มุ่งเน้นเสนอแนวคิดให้คนเข้าใจถึงธรรมะได้ง่ายที่สุด ให้ธรรมะเป็นเรื่องใกล้ตัว เมื่อเกิดความอยากได้ความดี อยากมีสติหรือหิริโอตฺตปฺปะ ก็สามารถหาฟังหรืออ่านได้ง่าย ด้วยการนำเสนอธรรมะที่ทันสมัย ลักษณะการเผยแผ่ธรรมะด้วยวิธีดังกล่าวทำให้ชื่อเสียงของพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต เริ่มมีผู้คนสนใจมากขึ้น

ด้วยความสามารถในการเป็นพระนักเทศน์รุ่นใหม่ และมีรูปแบบการนำเสนอธรรมะที่แปลกใหม่ ทันสมัย เข้าใจง่ายและกำลังได้รับความนิยม จึงเป็นกลายเป็นแรงบันดาลใจให้กับผู้วิจัยได้ศึกษาถึงกลวิธีในการนำเสนอธรรมะของพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต ในแง่ของวิธีการแสดงธรรมะทั้งการนำเสนอด้วยวิธีการเขียน โดยศึกษาจากหนังสือธรรมะเคลิเวอร์จำนวน ๗ เล่ม และการนำเสนอด้วยการพูด โดยศึกษาจากแผ่นวีซีดี จำนวน ๑๔ ชุด และศึกษาทัศนะของพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาธรรมะต่อไป อีกทั้งเป็นการช่วยเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้มั่นคงอยู่กับสังคมไทยตลอดไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

๑. เพื่อศึกษากลวิธีการแสดงธรรมะจากงานพูด
๒. เพื่อศึกษากลวิธีการแสดงธรรมะโดยวิธีการเขียน
๓. เพื่อศึกษาทัศนคติของพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต ที่มีต่อสังคมในปัจจุบัน

ขอบเขตการวิจัย

๑. ศึกษาจากหนังสือธรรมะเคลิเวอร์ี่ จำนวน ๗ เล่ม ดังนี้
  - ๑.๑ ธรรมะเคลิเวอร์ี่ ชุดที่ ๑ ธรรมะกับวัยรุ่น
  - ๑.๒ ธรรมะเคลิเวอร์ี่ ชุดที่ ๒ ธรรมะกับคู่รัก
  - ๑.๓ ธรรมะเคลิเวอร์ี่ ชุดที่ ๓ ธรรมะกับวัยทำงาน
  - ๑.๔ ธรรมะเคลิเวอร์ี่ ชุดที่ ๔ ธรรมะกับครอบครัว
  - ๑.๕ สุขกันเถอะโยม ๑
  - ๑.๖ สุขกันเถอะโยม ๒
  - ๑.๗ ธรรมะเคลิเวอร์ี่ แสบปี ๒๔ ชั่วโมง
๒. ศึกษาจากการบรรยายธรรมะโดยวิธีการพูด จากวีซีดี จำนวน ๑๔ ชุด ใช้เวลาในการบรรยายชุดละ ๕๐ นาที ดังนี้
  - ชุดที่ ๑ ธรรมะไม่น่าเบื่ออย่างที่คิด ๑
  - ชุดที่ ๒ ธรรมะไม่น่าเบื่ออย่างที่คิด ๒
  - ชุดที่ ๓ ธรรมะกับความรัก
  - ชุดที่ ๔ ธรรมะจากในหลวง
  - ชุดที่ ๕ ใช้ชีวิตอย่างไรให้มีความสุข
  - ชุดที่ ๖ ธรรมะกับครอบครัว
  - ชุดที่ ๗ ธรรมะผู้ชีวิต
  - ชุดที่ ๘ ชีวิตปลอดภัยสไตล์ธรรมะ
  - ชุดที่ ๙ ธรรมะสุจริตพิชิตงาน
  - ชุดที่ ๑๐ ธรรมะกับเจ้าตัวน้อย
  - ชุดที่ ๑๑ ธรรมะสะกดกษัตริย์

ชุดที่ ๑๒ เด็กรุ่นใหม่หัวใจธรรมะ

ชุดที่ ๑๓ ธรรมะนำชีวิต

ชุดที่ ๑๔ ธรรมะกับวัยรุ่น

ข้อตกลงเบื้องต้น

เนื่องจากผู้วิจัยได้จัดทำภาคผนวกประกอบการทำวิทยานิพนธ์โดยลดความเสี่ยงจากแผ่นวีซีดีในการแสดงธรรมะของพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต ซึ่งในการลดความเสี่ยงนั้น ได้ถอดจากภาษาพูดเป็นภาษาเขียนอาจผิดพลาดหรือได้ข้อมูลไม่ครบ ผู้วิจัยต้องขออภัยไว้ ณ ที่นี้ด้วย

นิยามศัพท์เฉพาะ

กลวิธีการแสดงธรรมะ หมายถึง วิธีการบรรยายธรรมะทั้งการพูดและการเขียนในหนังสือธรรมะและแผ่นวีซีดีของพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต

ทัศนะ หมายถึง การแสดงความคิดเห็นของพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต ที่มีต่อวัยรุ่นวัยทำงาน สถาบันครอบครัว และสถาบันพระมหากษัตริย์ ต่อศาสนา ทัศนะต่อพระมหากษัตริย์

ธรรมะเดลิเวอร์รี่ หมายถึง การแสดงธรรมะที่มีเป้าหมายของพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต ซึ่งสามารถรับฟังได้ทุกเพศทุกวัย ทุกที่ และทุกเวลา

ประโยชน์ที่รับการวิจัย

๑. ทำให้ทราบกลวิธีการแสดงธรรมะจากงานพูด
๒. ทำให้ทราบกลวิธีการแสดงธรรมะ โดยวิธีการเขียน
๓. ทำให้ทราบถึงทัศนะของพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต ที่มีต่อสภาพสังคมในปัจจุบัน

๔. จะเป็นแนวทางให้ผู้วิจัยและผู้ที่สนใจนำไปเผยแพร่ธรรมะตามทัศนะของพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต ให้เป็นที่แพร่หลายอันจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคมส่วนรวม